

Ur. Broj: 53/1-17
Zagreb, 7. 2. 2017.

MUZEJIMA I GALERIJAMA HRVATSKE

Međunarodni dan muzeja, 18. svibnja 2017.

Tema: Muzeji i sporne povijesti: govoriti o neizrecivom u muzejima / Smjernice

Poštovane kolegice i kolege,

Približava nam se manifestacija koja povezuje sve naše muzeje s muzejima svijeta, u kojoj ICOM poziva na obilježavanje Međunarodnoga dana muzeja 18. svibnja. Ovo je jedinstveni trenutak kada organiziranjem raznovrsnih aktivnosti progovaramo o preporučenoj temi koja je u ulozi promocije novih izazova javnog djelovanja suvremenoga muzeja. Slijedom velikih promijena u društvu - demokratizacija, novi komunikacijski modeli, interaktivnost i dinamizam, koji iz temelja mijenjaju rad muzeja ICOM je ove godine ponudio i intrigantnu temu naslovljenu: **MUZEJI I SPORNE POVIJESTI: GOVORITI O NEIZRECIVOM U MUZEJIMA** (Museums and contested histories: saying the unspeakable in Museums)

U okviru Međunarodnoga dana muzeja moći ćemo s pozicije muzeja reagirati na goruća pitanja naše stvarnosti te Vam u nastavku donosimo više informacija o temi kao i prijedlog smjernica za organizaciju programa i ostale upute o promociji manifestacije:

Info o Međunarodnom danu muzeja

Muzejska zajednica Hrvatske na inicijativu Muzejskoga dokumentacijskog centra od 1980. uključena je u ovu manifestaciju pa stoga riječi zahvale upućujemo svim muzealcima koji već desetljećima organiziraju u svojim institucijama prigodne muzejske programe. U mjesecu svibnju, kada je manifestacija, muzeji organiziraju brojna promotivna događanja na domaćoj i svjetskoj sceni pa ovaj mjesec možemo nazvati i mjesecom muzeja. Početkom svibnja 2017. u Zagrebu će se okupiti najatraktivniji europski muzeji na dodjeli nagrada za izvrsnost rada muzejima i dodano obilježiti 40 godina **EMYA** (The European Museum of the Year Award). Potom nam slijedi tjedan kada je 18. svibnja, Međunarodni dan muzeja i 20. svibnja, Europska noć muzeja, koje ćemo ove godine obilježiti programima koji interpretiraju ICOM-ovu temu.

O temi:

Svjedoci smo da postoji niz tema o kojima se ne govori ili se manje govori, zakriva ih se šutnjom ponekad na svim, ponekad samo na nekoj razini ili u skupini, pa se moraju uzeti u obzir odrednice globalno – nacionalno – lokalno; urbano – ruralno; elitno ili subkulturno... Događa se da se radi raznovrsnih pritisaka ili izravnih zabrana neke informacije potiskuju ili zaboravljaju. Ako se takve informacije ne komuniciraju tada se oštećuje „zbiljni identitet“ samog predmeta, a posljedično tome bogatstvo i raznolikost baštine te opća kultura zajednice.

Danas se sve više govori o tome kako je „zbiljni identitet“ postao naročito ugrožen u ovom našem globalnom društvu, u razdoblju moderne i postmoderne. Upravo u izgovaranju neizrecivog nađena je moguća zaštita od globalne homogenizacije, jer se njime potvrđuje i „ozdravljuje“ uzdrmani vlastiti „zbiljni identitet“, bilo osobni ili kulturni, etnički, nacionalni.

Svi osjećamo kako današnje vrijeme karakteriziraju rastući politički, ekonomski i ekološki problemi. Neizbježno je stoga da muzejska djelatnost, koja nastoji produbiti svoje odnose s javnošću, ponudi programe koji korespondiraju s društvenom situacijom kao i nijansiranu skalu komunikacije.

U muzejskome svijetu postala je sve zastupljenija angažiranost koja je donedavno bila rezervirana za političko djelovanje i/ili umjetničku praksu. Novi muzeji sve više otvoreno komuniciraju „tešku“ prošlost, poput, primjerice, *International Slavery Museum* (Muzej ropstva, Liverpool, 2007.). Ovdje se o ropstvu govori otvoreno, omogućava se rasprava i drugačije mišljenje, različitosti se prihvaćaju na transparentan način i jasno se izražavaju misli o socijalnoj pravdi. Cilj vodstva ovog Muzeja je da on postane vodeća institucija u borbi za ljudska prava. Opće spoznaje o društvenoj ulozi muzeja potvrđuju i slijedeći muzeji: *The Museum of Genocide Victims* (Wilno, Litva, 1992.), *Tuol Sleng Genocide Museum* (Phnom Penh, Kambođa), *Ulster Museum* (Belfast, Sjeverna Irska).

Nisu svi nužno okrenuti bolnim društvenim traumama. Posebno mjesto među inovativnim muzejima novoga tipa koji prezentira načine „oslobađanja“ od osobnih emocionalnih trauma ima hrvatski *Muzej prekinutih veza* (od nedavna uz zagrebačku adresu Muzej ima i drugu u Los Angelesu).

Bez obzira kojem su obliku traumatičnog iskustva posvećeni, posebnost ovih muzeja su intrigantni modeli komunikacije prošlosti. Slijedom toga uočava se porast sudjelovanja publike u interpretaciji zbirki ili muzejskih predmeta što stvara novu muzeološku paradigmu. Krećemo se prema tome da se odabrani muzejski predmet, u ovom slučaju *predmet traume*, prezentira sa skupom osobnih informacija. Ovime se taj predmet konceptualizira na najrazumljiviji način, a muzejska praksa približava antropološkom pristupu.

Iz prezentiranoga je vidljivo da suvremena muzejska praksa osigurava stručnu platformu za komunikaciju o neizrecivom u cilju otkrivanja „zbiljskog identiteta“ baštine o kojoj skrbimo. Stoga je izgledno da muzej može djelovati angažirano i interpretirati temu manifestacije kao i ponuditi zajednici kvalitetna rješenja za odgovornije ponašanje prema „teškoj baštini“ iz vlastitog nasljeđa.

Smjernice za ilustriranje teme Međunarodnog dana muzeja

- Prezentirajte muzej i njegovo aktivno djelovanje u zajednici s fokusom na suvremenu ulogu promicatelja razumijevanja i uvažavanja različitosti temeljene na univerzalnim vrijednostima.
- Komunicirajte odabrane muzejske predmete, događanja, osobe, mjesta... na način da otkrijete njen „zbiljni identitet“ iz vizure kako ona do sada nije promatrana, a da dopunjuje kulturni, politički, socijalni, osobni identitet.
- Organizirajte izložbe, prezentacije, okrugle stolove, priredbe, koncerte i slično na kojima ćete istaknuti nova saznanja o onome što se čuva kao materijalna baština ili kao drugi izvor (pisani, usmeni, slikovni, zvukovni), a govore o traumatičnoj prošlosti vezanoj uz zajednicu, skupinu ili pojedinu osobu. U interpretaciji teme ponudite znanje o prošlosti koristeći muzeološke alate kojima ćete potaknuti na kritičko mišljenje i dijalog.
- Povežite se s drugim muzejima i baštinskim institucijama i budite medijatori projekata i aktivnosti, kojima će težište biti na osvješćivanju individualne i kolektivne odgovornosti zajednice.
- Putem humanitarnih akcija ili sličnih događanja potaknite zajedništvo sukladno misiji muzeja stvarajući razumijevanje i podršku koja osigurava budućnost u znaku pomirenja.
- Organizirajte posjet lokalitetima – mjestima sjećanja (izlet, stručna vodstva) i ohrabrite posjetitelje da čuju nova saznanja koja su iznad njihovog individualnog iskustva.
- Izradite inkluzivne programe na temu memorije za osobe s posebnim potrebama. Prilagodite terminologiju vrijednosnom sustavu korisnika poštujući njihova prava.
- Unaprijedite komunikaciju s posjetiteljima. Učinite programe atraktivnima za novu publiku – djecu i mlade, obitelji, stariju životnu dob, ljubitelje prošlosti, turiste i dr.
- Vaše aktivnosti približite školama, centrima za edukaciju odraslih, tvrtkama iz gospodarskog resora, kulturnom turizmu, a komuniciranje muzejske baštine činite na jednostavan, pozitivan i zabavan način.
- U promociji prigodnih aktivnosti koristite mogućnosti klasičnih i elektronskih medija, napravite poveznice putem društvenih mreža.

Važna događanja uz Međunarodni dan muzeja

Posljednjih godina Međunarodni dan muzeja uključuje više značajnih događanja (ICOM-ova partnerstva) koja dodano mjesec svibanj čine mjesecom posvećenim muzejima.

Ove godine izdvajamo:

3. - 6. svibnja 2017.

40 godina EMYA

(Etnografski muzej Zagreb, Hrvatska; <http://www.europeanmuseumforum.info/emya/emya-2017.html>)

16. svibnja 2017.

Konferencija za tisak manifestacije Međunarodnog dana muzeja 2017.

(10.00 sati, Muzejski dokumentacijski centar, Ilica 44/II, Zagreb)

Informacije će biti objavljene na web site-u MDC-a (www.mdc.hr):

- u Kalendaru događanja (<http://www.mdc.hr/hr/kalendar-dogadjanja/>)
- u Pregledu događanja na stranicama manifestacije Međunarodnog dana muzeja (<http://www.mdc.hr/hr/mdc/skupovi-manifestacije/medunarodni-dan-muzeja/>)
- na Facebooku, Twiteru

Radi što kvalitetnijeg, potpunijeg i sustavnijeg informiranja javnosti, molimo Vas ispunite priloženi obrazac (napomena: za svako događanje/program ispunite novi obrazac). Ispunjeni obrazac/obrasce dostavite nam najkasnije do **utorka 18. travnja 2017.**, kako bi Vaše djelatnosti bile adekvatno predstavljene na navedenim stranicama, društvenim mrežama te konferenciji za novinare.

Muzejski dokumentacijski centar organizira promociju manifestacije. Ove godine informacije o promotivnim materijalima MDC-a dobit ćete naknadno.

Vijesti o događanjima u Vašim muzejima možete prosljediti (na engleskom jeziku) i na site ICOM-a koje će biti postavljene na interaktivnu kartu u izradi IT stručnjaka - SEMANTIKA (<http://network.icom.museum/international-museum-day/imd-2017/partners/>)

18. svibnja 2017.

Međunarodni dan muzeja 2017.

Informacije o događanjima:

- Hrvatska - vidi MDC site (www.mdc.hr)
- svijet - vidi ICOM, Paris (<http://network.icom.museum/international-museum-day>)

Središnja svečanost manifestacije - bit ćete naknadno obaviješteni.

20./21 svibnja 2017.

Europska noć muzeja

- Hrvatska - vidi MDC site (www.mdc.hr)
- svijet - vidi ENM (<http://nuitdesmusees.culturecommunication.gouv.fr/>)

Svibanjski dani posvećeni muzejima u duhu ovogodišnje teme sigurno će biti zanimljivi kako sa stručnog aspekta tako i Vašim posjetiteljima. Ovo je ujedno iznimno pogodan trenutak za angažirano djelovanje muzeja i putem interpretiranja teme manifestacije svratiti pozornosti na socijalni aspekt povijesti. Komunicirajte s posjetiteljima/zajednicom i osmislite programe kojima ćete kao posrednici baštinskih znanja dati doprinos kulturi.

Radujemo se suradnji i
Vašem doprinosu Međunarodnom danu muzeja 2017.

Tončika Cukrov, prof.
voditeljica manifestacije pri MDC-u